

Motion till riksdagen 2018/19:2040

av Jan Björklund m.fl. (L)

Sveriges roll i Europeiska unionen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges roll i EU:s reformarbete och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i EU och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska väcka talan mot länder som inte genomför EU-rätten i tid och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brexitförhandlingarna och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige snarast ska införa euron som valuta och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla den inre marknaden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja utvecklandet av den digitala inre marknaden och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mer europeisk frihandel med omvärlden och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenskt medlemskap i den europeiska bankunionen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler kvinnor ska delta på EU:s arbetsmarknad och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det måste bli lättare att arbetskraftsinvandra till EU och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att försvara den fria rörligheten inom EU och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Frontex och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en gemensam migrationspolitik och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s biståndspolitik och tillkännager detta för regeringen.

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett europeiskt FBI och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett europeiskt säkerhetsråd och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten för Sverige att fördjupa Pescosamarbetet och delta i fler projekt och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om svenska styrkor till European Intervention Initiative och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt utvidgning av EU och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en stark europeisk klimat- och miljöpolitik och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en EU-gemensam koldioxidskatt och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en europeisk skatt på flygutsläpp och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en avgift för icke-återvunnen plast i EU och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla EU:s energiunion och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för ökad insyn och öppenhet i EU och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska skapa former för nationella e-samråd om EU-arbetet och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Regeringskansliet ska upprätta en EU-portal på regeringens webbplats och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka tillgängligheten till EU:s institutioner för riksdagen och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera EU:s jordbrukspolitik och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bidrag från EU ska kunna villkoras och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning och utveckling och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mål för nationella forskningssatsningar i EU och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gränsöverskridande infrastruktur i EU och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den europeiska unionen grundades på ruinerna från världen av i går. Efter århundraden av krig och elände kunde arvfäder enas om att fred skulle råda på den europeiska kontinenten. EU är en seger för demokrati, frihet och öppenhet. Det är samma värden

som lagt grunden för det europeiska såväl som det svenska välståndet. Frihandel och nyfikenhet har lett till bättre hushållning med resurser och snabbare teknikspridning.

Världen ser inte likadan ut i dag som när EU bildades eller när Sverige blev medlem. Sverige är inte heller samma land som före EU-medlemskapet. Människors valfrihet har ökat markant. Vi tar det för givet att utan krångel kunna studera och arbeta i ett annat europeiskt land. Alla känner vi någon som hittat kärleken på kontinenten men inte för den sakens skull tvingats byta medborgarskap. Detta är allt tack vare den europeiska unionen.

Men det blåser snåla vindar i Europa. Under 2016 valde ett viktigt medlemsland att lämna unionen. Det kommer att få allvarliga konsekvenser. Storbritannien har av många setts som en bromskloss för djupare EU-samarbete men är samtidigt det land som med tyngd drivit på för öppna marknader, frihandel och en slimmad EU-budget – liksom i arbetet med att driva icke-euroländernas gemensamma intressen.

Brexit är långt ifrån den enda utmaningen för EU. Utifrån utmanas EU av ett auktoritärt Ryssland som ökar sin dominans genom militära angrepp och desinformation, men också av en amerikansk administration som inte ser att den transatlantiska länken kräver ett Europa som håller samman.

Inifrån utmanas Europasamarbetet på flera fronter: Länder som Ungern och Polen tar offentligt avstånd från såväl gemensamma värderingar som de institutioner som har att värna fördrag och regelverk. Likaså vägrar en handfull medlemsländer att genomföra de beslut om fördelning av asylsökande som fattats i demokratisk ordning. Högerpopulister runt om i Europa applåderar brexit och ser EU:s upplösning som frälsning, medan vänsterpopulister, framför allt i södra EU, vill få den gemensamma valutan på fall. På flera håll har förtroendet för EU nått bottenivåer, samtidigt som stödet har ökat på andra håll till följd av brexitomröstningen.

Hur ska framtidens EU se ut? Det liberala svaret är lika tydligt som konsekvent: Vi kommer att fortsätta arbeta för ett starkt EU på områden där samarbete krävs och gynnar medborgarna. Vi ska ta medborgarnas oro på allvar och samtidigt rakryggat stå fast vid de värderingar som byggt Europa starkt: demokrati, rättsstat, respekt för mänskliga rättigheter, fri rörlighet och öppenhet mot omvärlden. I en tid då protektionismen ökar globalt måste Europa stå för frihandel och medverka till att fler får njuta globaliserings fördelar. På områden som konkurrenskraft, migration, brottsbekämpning, klimat och säkerhetspolitik krävs ett tätare samarbete som levererar resultat. Så har inte skett på senare tid och därför måste reformarbetet bli än mer intensivt – även utan Storbritannien. Bara det kan hålla samman Europa och minska den värderingsklyfta mellan östra och västra EU som på senare tid blivit allt djupare.

De reformer som nu krävs kan bara göras av EU-länderna och de gemensamma institutionerna i samverkan. Men det är nu inte läge för några förändringar av EU-fördragen, utan det gäller att utnyttja de regelverk som redan finns. Ska reformarbetet gå framåt och få fotfäste krävs ett gott samarbetsklimat – och det förutsätter både lyhördhet från EU-kommissionen och verklig solidaritet mellan medlemsländerna. En solidaritet som inte främst bygger på transfereringar utan på respekt för demokratiskt fattade beslut och gemensamma värderingar. Det land som inte accepterar och aktivt värnar de grundvärden som Europasamarbetet vilar på ska inte vara kvar som medlem.

Det är väl känt att kriser av olika slag hittills legat till grund för varje större förändring av EU-samarbetet. Det finns alla skäl att vara optimistisk om att den djupa kris som EU nu befinner sig i vänds till något gott. För förutsättningarna finns. Det unionsbygge som växt sig allt starkare och successivt tvinnat samman Europas demokratier under

hela efterkrigstiden finns kvar, om än med ett medlemsland mindre. Den inre marknaden är en framgångssaga och gemensamma värderingar om demokrati och mänskliga rättigheter fungerar som ett sammanhållande kitt som få länder är beredda att ge upp.

Sverige är ett reformvänligt och handelsberoende land som tyvärr står utanför eurozonen. Det gör att konsekvenserna av brexit för vårt land kan bli påtagliga. Att Sverige förlorar sin närmaste allierade väcker akut frågan om hur vi på bästa sätt ska kunna säkra vårt inflytande i EU framöver. Sverige kommer att behöva göra ett strategiskt val om vi ska vara kvar i den krets som helt står utanför eurosamarbetet tillsammans med Tjeckien, Ungern, Polen, Rumänien och Bulgarien – eller har vi mer att vinna på tätare integration med eurozonen, den del av EU som tydligare delar vår syn på samarbetet?

Liberalerna fortsätter arbeta för att Sverige ska tillhöra det europeiska samarbetets kärna. Vi ska fullt ut delta och fullt ut finnas med där de centrala besluten fattas. Det innebär att Sverige måste sluta ställa sig vid sidan om. Vi ska gå med i euron, gå med i bankunionen, fullt ut gå med i det europeiska försvarssamarbetet och sluta vara det land som allra oftast försöker stoppa förslag genom parlamenten i subsidiaritetsprövning.

Vårt land behöver en ny, långsiktig EU-politik som värnar Sveriges roll i unionen samtidigt som vi skapar förutsättningar för ett EU som levererar. Den politiken lyser idag med sin frånvaro. Liberalerna kommer därför att driva på för en reformstrategi med bred förankring i riksdagen för att åter göra Sverige till en av de centrala spelarna i EU. För att nå resultat krävs aktivt alliansbyggande med gamla och nya likasinnade länder, men också en Europapolitik som bygger på en ny verklighet i EU – ekonomiskt, säkerhetspolitiskt och värderingsmässigt.

Sveriges roll i EU

Sverige ska ta täten i EU:s reformarbete. Sverige ska återigen bli ett land i EU:s kärna, som driver på för effektiva institutioner och beslutsprocesser som präglas av öppenhet och insyn. Nedan listar vi de prioriteringar som Sverige bör föra och verka för inom EU.

Värna rättsstat och mänskliga rättigheter

EU måste rakryggat stå fast vid de värderingar som byggt Europa starkt: demokrati, rättsstat, respekt för mänskliga rättigheter, fri rörlighet och öppenhet mot omvärlden. Liberalerna var i regeringsställning med och genomdrev ett nytt ramverk som gör det möjligt att markera kraftfullt mot EU-länder som kränker rättsstatens principer. Detta måste utvecklas så att kommissionen regelbundet granskar samtliga medlemsländer och redovisar i ministerrådet. Systematiska kränkningar av medborgarnas rättigheter eller diskriminering av minoriteter ska leda till sanktioner efter beslut av EU-domstolen. Kommissionen ska fullgöra sin skyldighet att väcka artikel 7 och föreslå indragen rösträtt för länder som flagrant bryter mot grundläggande rättsstatsprinciper.

EU:s lagar och regler ska upprätthållas

Det är oacceptabelt att medlemsländer vägrar att genomföra demokratiskt fattade EU-beslut och bryter mot EU:s grundfördrag – oavsett om det gäller migrationspolitik, rättsstaten eller ekonomiska frågor. Kommissionen ska, utan att ta politiska hänsyn,

väcka talan mot länder som inte genomför EU-rätten i tid eller på rätt sätt. Processer i EU-domstolen mot länder som syndar måste gå snabbare än idag.

Brexit utan nya murar

Storbritannien är och kommer efter brexit fortsätta vara en av Sveriges och EU:s viktigaste handelspartners. Uppemot hundra tusen svenskar beräknas vara bosatta i Storbritannien. Det är helt centralt att brexitförhandlingarna resulterar i ett utträdesavtal innan 29 mars. Ett balanserat avtal som bäddar för fortsatt nära samarbete, minimerar handelshinder för varor och tjänster och slår vakt om rättigheterna för EU-medborgare i Storbritannien. Men krav måste också ställas. Storbritannien kan inte låtas vara del av den inre marknaden för varor men stå utanför den vad gäller tjänster. För delaktighet i den inre marknaden krävs att landet accepterar den fria rörligheten för personer.

Steg mot euromedlemskap

Sverige och svensk handel förlorar på att stå utanför eurosamarbetet. Vill vi slå vakt om fortsatta reformer, bygga varaktiga allianser och säkra svenskt inflytande på centrala områden krävs att vårt land blir en del av eurozonen, EU:s verkliga kärna. Därför vill Liberalerna att Sverige så snart som möjligt ska införa euron som valuta. Med euron underlättas gränsöverskridande handel och ekonomisk integration. Dessutom är det i eurokretsen alla viktiga ekonomisk-politiska beslut fattas. Därför är ingen annan enskild fråga så avgörande för Sveriges ställning i det europeiska samarbetet, och därför ska nästa regering fatta beslut om en färdplan för svenskt euromedlemskap.

EU:s inre marknad

Mycket kan göras för att den inre marknaden ska bidra till fler jobb, ökad tillväxt och vässad konkurrenskraft. Sverige ska vara drivande i att riva hinder för handel inom EU. Under senare tid har kraven på nationella särlösningar inom EU ökat, vilket riskerar att försvåra för gränsfri handel. Detta ska Sverige tydligt motsätta sig. EU ska aktivt motverka all ny protektionism, även sådant som inte är traditionella hinder såsom nationella subventioner, lokaliseringskrav och diskriminering i offentlig upphandling.

För en fungerande gemensam inre marknad kan det inte bara vara handel med varor som effektiviseras och prioriteras. Det är avgörande att den digitala inre marknaden fortsätter utvecklas och att gemensamma regler tas fram som stödjer innovation, delningsekonomi och e-handel. Regelverk som hindrar gränsöverskridande tjänstehandel ska undanröjas.

Mer frihandel med omvärlden

I tider av protektionism och begynnande handelskrig behöver EU fortsätta vara en stark röst för frihandel och en regelbaserad internationell handelsordning. EU ska driva på för multilaterala överenskommelser, plurilaterala handelsliberaliseringar och samtidigt fortsätta förhandla bilaterala frihandelsavtal med partners som uppvisar ett intresse för ömsesidigt liberaliserad handel. När förutsättningarna finns för frihandelsförhandlingar baserat på ömsesidigt förtroende mellan EU och USA bör TTIP-förhandlingarna

återupptas. EU bör också höja det så kallade minimivärdet vid import av små paket och andra mindre försändelser till en nivå som motsvarar den som gäller vid import till USA. Så kan de positiva effekterna av globaliseringen bli större och nå fler.

Medlemskap i den europeiska bankunionen

Ett av Nordeas starkaste skäl till att lämna Sverige var att Sverige står utanför den europeiska bankunionen. Sällan blir kostnaden för ett utanförskap så tydlig. Sverige och Storbritannien är de enda två medlemsländerna som fortfarande står helt utanför bankunionen. När Storbritannien nu lämnar EU ökar kostnaden för att stå ensam kvar ytterligare. Genom att gå med i bankunionen kan Sverige både ta vårt ansvar för att förebygga nästa europeiska finanskris och bidra till att fullborda den inre marknaden för kapital. Nästa regering bör ändra direktiven för den pågående bankunionsutredningen till att den ska föreslå hur – inte om – Sverige ska söka medlemskap i bankunionen.

Ökat kvinnligt arbetskraftsdeltagande

Fler av Europas kvinnor ska yrkesarbeta och få ökad ekonomisk frihet att styra sina liv. EU:s länder har inte råd att ha världens bäst utbildade hemmafruar. Sverige ska vara drivande i att EU uppmuntrar medlemsländerna till avskaffad sambeskattnings och satsningar på barn- och äldreomsorg. Den sociala pelarens ställningstagande för tillgång till barnomsorg till rimligt pris är avgörande.

Underlätta för arbetskraftsinvandring

EU har en åldrande befolkning i en globaliserad värld. Europas länder måste därför bli bättre på att attrahera både spetskompetens och personer som vill arbeta i mindre kvalificerade yrken. Det måste bli mycket enklare att under lagliga former ta sig till Europa för att arbeta och bidra till vår gemensamma välfärd. Det europeiska blåkorts-systemet ska reformeras och öppnas upp för fler.

Schengensamarbetet och en rättssäker yttre gränskontroll

Passfriheten i Norden och övriga Schengenområdet är en viktig liberal seger. Tillfälliga gränskontroller mellan Schengenländer är därför bekymmersamma. Den fria rörligheten och Schengensamarbetet försvåras när medlemsstater känner sig nödgade att sätta upp gränskontroller på grund av flyktingsituationen eller hot från terrorism. Målet måste vara att gränskontrollerna, inklusive de nu utökade gränskontrollerna, upphör så fort det är möjligt. För att få bort gränshinder mellan EU:s länder vill Liberalerna se en fortsatt förstärkning av Frontex och en utveckling mot en gemensam gränspolis med uppgift att direkt stärka och långsiktigt ta över ansvaret för EU:s yttre gräns, samtidigt som de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer värnas.

Länder som inte sköter sitt gränsskydd ska först och främst få hjälp av EU:s gemensamma gränspolis, men den möjlighet som finns att tillfälligt suspendera dem från Schengen bör aktivt nyttjas. Liberalerna vill också att det ska finnas möjlighet att suspendera länder från Schengen om de avsiktligt bryter mot Dublinregelverket och inte ansvarar för asylsökande som befinner sig i landet.

Effektiv gemensam flyktingpolitik

Det behövs en human, solidarisk och långsiktigt hållbar asylpolitik på EU-nivå. Rätten att söka asyl och få en rättssäker och värdig prövning är central i Genèvekonventionen, som varje EU-land har att följa. Samma regler ska gälla i alla medlemsländer. Då måste också vår asyllagstiftning vara mer lik andra EU-länders och alla EU-länder måste ta ett solidariskt ansvar för att hjälpa asylsökande som söker skydd i Europa. Några få länder kan och ska inte ta allt ansvar medan andra länder vägrar att hjälpa till. De som tar sitt ansvar ska få både finansiellt och praktiskt stöd, men de som vägrar ta sitt ansvar ska inte kunna räkna med lika generösa bidrag från EU:s budget som annars. Sverige ska i förhandlingarna om nästa långtidsbudget kräva att EU-stöd villkoras.

Demokrati – målet för EU:s bistånd

När demokratin globalt backar för tolfte året i rad behöver demokratiska europeiska länder vara förkämpar för demokratin. Vi vill att EU på bred front ska använda demokratimissioner som stöttar genomförandet av fria, öppna och rättvisa val i länder som håller på att bli demokratier. Varken det svenska eller det europeiska biståndet ska gå till diktaturer utan i stället bidra till demokratisering och respekt för mänskliga rättigheter. Bistånd ska även kunna ges till demokratikämpar i utvecklade länder där politiskt förtryck råder.

Europeiskt samarbete mot terrorism

Det är av största vikt att Sverige deltar aktivt för att stärka det europeiska samarbetet för att förebygga, förhindra och lagföra terrorism. Detta handlar både om att bygga ut de institutionella strukturerna för EU:s polisiära samarbete och åklagarsamarbete mot grov och gränsöverskridande brottslighet och om att på nationell nivå hämta hem goda exempel från andra länder. I detta arbete har Europol en viktig roll. Genom vår avgift till Europol bidrar Sverige till finansiering av detta projekt, men det är viktigt att också operativt delta. Liberalernas förslag för att stärka det europeiska brottsbekämpande samarbetet utvecklas bland annat i vår budgetmotion, i den särskilda motionen om terrorism och i den särskilda motionen om grov organiserad brottslighet.

Europeiskt FBI

Gemensamma europeiska lösningar är nödvändiga för att komma åt problemet med grov organiserad brottslighet. Med en effektiv gränsöverskridande bevisning samt en samlad polisiär kompetens ökar möjligheten att identifiera transnationella kriminella trender och mönster. Detta är ofta helt avgörande för att se den helhet som nationella myndigheter kan missa. Europol har förvandlats från ett reaktivt mellanstatligt organ till en proaktiv undersökande EU-myndighet, men myndighetens mandat och kapacitet måste stärkas. Vi utvecklar vår syn på Europol i vår särskilda motion om grov organiserad brottslighet och vapenbrott.

Europol har till skillnad mot FBI i USA inte rätt att driva egna förundersökningar eller bedriva arbete med en egen operativ polisstyrka runt om i medlemsländerna. Uppgiften är i stället att bistå de nationella polismyndigheterna med information och samarbetsvägar. Byrån har själv påpekat att det krävs ett operativt mandat för att på ett

mer effektivt sätt kunna bekämpa den europeiska organiserade brottsligheten. Ett första steg mot ett eget sådant mandat – som kräver fördragsändring – skulle vara att Europol ges möjligheten att runt om i unionen anställa nationellt behöriga poliser för tjänst i nya lokala Europolkontor i de olika i medlemsländerna.

Klassificera fler brott som EU-brott

För att ett brott ska kunna utredas av Europol måste brottet vara listat i EU:s fördrag. I dag är terrorism, människohandel, narkotikahandel, vapenhandel, penningtvätt, korruption, förfalskning av pengar och it-brott med på listan över sådan brottslighet. Men den grova gränsöverskridande brottsligheten är mer diversifierad än så. Liberalerna vill att listan över EU-brott utvidgas, så att även miljöbrott, skattebrott och andra områden där grov organiserad brottslighet opererar kan utredas av Europol. För Liberalernas yrkande om listan över EU-brott hänvisar vi till vår särskilda motion om grov organiserad brottslighet.

Vi säger ja till en EU-åklagare

Europa behöver en gränsöverskridande åklagarmyndighet med rätt att bedriva förundersökningar och beordra spaning och tillslag i flera länder samtidigt. En sådan åklagarmyndighet skulle vara en viktig förstärkning av det europeiska samarbetet mot grov och gränsöverskridande brottslighet. Ett första steg mot en sådan myndighet är den begränsade åklagarmyndighet som nu införs med rätt att utreda brott mot EU:s finansiella intressen. Sverige har, tillsammans med endast Ungern och Polen, valt att ställa sig helt utanför detta fördjupade samarbete. Liberalernas inställning är tydlig: Sverige ska omgående delta i Europeiska åklagarmyndigheten och driva på för att dess mandat stegvis utökas. Vi anser att Sverige ska vara drivande för att Europeiska rådet ska godkänna kommissionens förslag till utökning av mandatet till att också inkludera terrorbrott. För Liberalernas yrkande om svensk anslutning till den europeiska åklagarmyndigheten hänvisar vi till vår särskilda motion om grov organiserad brottslighet.

Inrätta ett europeiskt säkerhetsråd

Europa ska vara en stark röst i världen för fred och mänskliga rättigheter. EU behöver därför kunna agera snabbt, effektivt och i stor enighet när det gäller utrikes- och säkerhetspolitiska frågor. Det fransk-tyska förslaget om att inrätta ett säkerhetsråd i EU är ett tydligt steg i den riktningen. Sverige bör aktivt driva frågan om att skapa ett säkerhetsråd i EU som har muskler att agera tydligt i de så viktiga utrikes- och säkerhetspolitiska frågorna.

Osäkert säkerhetspolitiskt läge

Den ryska upprustningen och aggressiviteten sätter den europeiska solidariteten på prov. De transatlantiska relationerna mellan USA och Europa försämras dramatiskt. Terrorism både inom och utanför Europas gränser skapar rädsla och oro – vi upplever en större osäkerhet än på mycket länge. Europa måste ta större ansvar för sin egen säkerhet. Vi vill se ett fördjupat europeiskt försvarssamarbete. Sverige bör vara en aktiv röst i både

EU och Pesco för ökat samarbete. Som ett första centralt steg måste Sverige, i likhet med Finland, snarast ansluta sig till Pescos cyberförsvarsprogram. Sverige borde heller inte stå utanför det franskledda European Intervention Initiative utan bör omedelbart erbjuda sig att delta om plats bereds.

Fortsatt utvidgning österut och snabbspår för Ukraina

EU:s utvidgning österut har säkrat demokrati och ekonomisk utveckling. Vi vill att EU ska fortsätta växa. Sverige ska därför fortsätta stödja att medlemsförhandlingar för Albanien och Makedonien kan starta. Alla länder i Europa ska kunna bli medlem den dag de tydligt uppfyller högt ställda krav på demokrati, rättsstat, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi. Kontrollen av att dessa villkor uppfyllts måste vara hårdare än vid tidigare utvidgningar, och länder som inte strävar mot dessa värden ska inte kunna påbörja eller fortsätta medlemsförhandlingar. Därför ska Turkiets anslutningsprocess med EU formellt avslutas.

Liberalerna vill att en eventuell kommande ansökan om EU-medlemskap från Ukraina ska behandlas i ett särskilt snabbspår, kombinerat med kraftfulla stödinsatser för demokratibyggnad och ekonomiska reformer. Sverige ska vara tydligt med att Ukraina kan bli en fullvärdig EU-medlem, men måste också våga kritisera den omfattande korruption som präglar landet. Det är bara genom att öka takten i de nödvändiga politiska och ekonomiska reformerna som Ukraina kan ta nya steg på vägen till ett EU-närmande.

Klimat och miljö

När USA avsäger sig ansvar måste EU ta klimattäten internationellt om världen ska klara klimatkrisen. Utsläpp känner inga landgränser. Mer internationellt och europeiskt samarbete behövs för att få den som smutsar ner att betala mer. För konkurrensens skull ska samma regler gälla i alla EU-länder, och allra helst på internationell nivå. Handeln med utsläppsrätter måste också fungera bättre för att få en bättre klimatstyrning. Annullering av utsläppsrätter kan användas för att stärka prissignalerna i detta system. Vi måste stärka samarbetet för att rädda Östersjön och andra hotade havsmiljöer och utveckla arbetet med den europeiska kemikalielagstiftningen.

Gemensam koldioxidskatt

För både klimatet och den inre marknaden krävs att reglerna för koldioxidutsläpp skärps och harmoniseras mellan EU:s medlemsländer. Det är bra att skatter generellt bestäms i varje land men vi vill se en koldioxidskatt på EU-nivå, alternativt att det införs en gemensam lägstanivå för koldioxidbeskattningen. Europeiska koldioxidtullar är dock inte aktuellt i en tid av allt större hot mot frihandeln.

EU-skatt på flygbränsle

Flyget ska ta sitt klimatansvar. Nuvarande internationella regelverk hindrar en global skatt på flygets utsläpp. Men dessa regelverk ligger inte i vägen för att EU eller EU:s medlemsländer inför en bränslebaserad flygskatt för resor inom och mellan unionens

länder som tar sikte på flygets faktiska utsläpp. Sverige bör driva på för att en sådan utsläppsskatt kommer på plats.

Avgift på plast som inte återvinns

Icke återvunnen plast är ett gränsöverskridande problem. Plast som driver i våra hav känner inga landsgränser. Därför behövs också gränsöverskridande lösningar. Sverige ska stödja kommissionens förslag om en avgift per ton icke återvunnen plast som läggs på varje medlemsland och går till den gemensamma budgeten. På så sätt blir bidrag till EU-budgeten baserat på mer än bni.

En utvecklad energiunion

För klimatarbetet är energiproduktion en helt avgörande faktor. Detta i kombination med den ryska aggressiviteten gör det tydligt att det europeiska beroendet av rysk gas leder både till stora klimatutsläpp och till att försämra säkerheten i EU. EU:s energiunion måste utvecklas ytterligare och fokusera på klimatneutrala energislag som förnybart och kärnkraft.

Åtgärder för att främja insyn och öppenhet

Arbetet för en starkare offentlighetsprincip i EU måste fortsätta, och möten i ministerrådet ska bli offentliga. Visserligen ska skyddas av meddelarfrihet efter svensk förebild. Samtidigt bör möjligheten till delaktighet och insyn i regeringens och myndigheternas EU-arbete stärkas väsentligt, så att inspel och förslag tas om hand under förhandlingsprocessen i ministerrådet. Regeringen och myndigheterna ska vara skyldiga att informera och bjuda in till samråd om EU-arbetet, och digitala e-samråd kan användas för att främja delaktighet. EU-kommissionärer ska kunna kallas till riksdagen och Europaparlamentariker bjudas in att delta i riksdagens EU-debatter.

Bättre kunskap och information om EU

Medborgarnas kunskap om EU måste förbättras. Både vuxna och unga ska genom utbildning eller informationshöjande insatser få en större inblick i hur arbetet i EU går till och påverkar svensk politik. För att allmänheten ska få tillgång till enkel och tydlig information om EU:s arbete vill Liberalerna att Regeringskansliet ska upprätta en EU-portal på regeringen.se. Där ska information om regeringens politik på EU-nivå och alla pågående lagstiftningsprocesser finnas lättillgängliga för ökad transparens.

Effektiv EU-budget

Liberalerna anser att Sverige ska ha höga ambitioner för det europeiska samarbetet. Inom områden som klimat, migration, försvar, forskning, brottsbekämpning och konkurrenskraft behöver unionens samarbete fördjupas. Givet att EU:s budget reformeras och moderniseras kan det vara motiverat att skjuta till nya medel. EU:s resurser ska investeras i prioriterade områden som på sikt genererar tillväxt och välbefinnande.

för EU:s medborgare vilket minskar behovet av nationella satsningar på dessa områden. EU-kommissionens förslag till ny långtidsbudget är här helt otillräckligt och sänker bara jordbruksstödet från runt 35 till 30 procent av EU:s totala budget. I ett första steg vill vi halvera jordbruksstödet och föra över resurserna till investeringar i forskning, innovation och utbildning. För Liberalernas yrkande angående EU:s långtidsbudget hänvisar vi till vår budgetmotion.

Villkora EU:s ekonomiska bidrag

EU:s budget måste innehålla konkreta villkor för att länder ska kunna ta del av ekonomiska bidrag. Liberalerna stöder därför fullt ut EU-kommissionens förslag om att sammanhållningsfonder och andra EU-stöd bara ska tillfalla de länder som fullt ut respekterar grundläggande fri- och rättigheter, inklusive hbtq-personers mänskliga rättigheter, och rättsstatens principer. Sverige ska inte acceptera någon budget där detta förslag inte blir verklighet. Det bör vara självklart att priset ska vara lika högt för att bryta mot unionens grundläggande värderingar som det är för att bryta mot unionens ekonomiska regelverk.

Fokus på forskning och utveckling

EU behöver öka investeringarna i forskning och utveckling. Både genom stora gemensamma satsningar finansierade av EU-budgeten och genom ökade nationella investeringar. Vi vill att det inom EU ska sättas upp bindande mål för nationella investeringar i forskning och utveckling. Precis som Natoländerna vinner på att alla upprätthåller en hög nivå på sina försvarsutgifter skulle Europa som helhet vinna på att varje enskilt medlemsland ökar sina investeringar i forskning och utveckling.

Sociala rättigheter gör EU starkare

Liberalerna sade som enda borgerliga parti ja till EU-kommissionens förslag om införandet av en social pelare, minimistandarder för sociala rättigheter i alla EU-länder. Det gjorde vi för att stärka de sociala skyddsnetten i de länder där de idag är som svagast. Den fria rörligheten måste värnas, men det kräver mer social trygghet i varje land. Den sociala pelaren syftar också till att bidra till ökad tillväxt och konkurrenskraft genom att exempelvis garantera att det ska finnas barnomsorg till rimligt pris och att alla har rätt till god utbildning och livslångt lärande. Den sociala pelaren ska värnas; det är lika centralt att den aktivt används till att följa upp och ställa krav på varje enskilt medlemsland att garantera goda levnadsvillkor för sina medborgare, som det är att steg mot att unionen med EU-medel ska bedriva socialpolitik stoppas.

Ett europeiskt samarbete för alla

De kartläggningar som genomförts av EU:s byrå för grundläggande rättigheter visar att ungefär hälften av tillfrågade hbtq-personer personligen känt sig diskriminerade eller trakasserade på grund av sin sexuella läggning. Det understryker vikten av att fortsätta arbetet för att stärka EU:s diskrimineringskydd för hbtq-personer. Sverige ska arbeta vidare för att antidiskrimineringsdirektivet (där bland annat diskrimineringsgrunden

sexuell läggning ingår) slutligen antas och för att inkludera transpersoner i EU:s diskrimineringslagstiftning. Liberalerna anser att EU-rättens familjebegrepp fullt ut ska breddas till att inbegripa också samkönade par. För Liberalernas yrkanden gällande hbtq-personers rättigheter i EU hänvisar vi till vår särskilda motion med politik för hbtq-personers rättigheter.

Europeiskt samarbete för högklassig specialistvård

Det europeiska samarbetet krävs för att ge europeiska medborgare tillgång till offentlig service av absolut högsta kvalitet. När medborgare blir patienter är det viktigare för dem att få tillgång till högspecialiserad vård av yppersta kvalitet än att vården finns i patientens närområde. Inom områden där patientunderlaget är litet, exempelvis vid sällsynta diagnoser eller där dyrbar teknisk utrustning krävs, bör den högspecialiserade vården struktureras i europeiska specialistcentrum. För Liberalernas yrkande gällande vård i europeiska spetscentrum hänvisar vi till vår sjukvårdspolitiska motion.

Gränsöverskridande infrastruktur

Vi har behov av infrastruktur och transportlösningar som knyter samman Sverige med våra grannländer och övriga Europa. Den gränsöverskridande infrastrukturen inom EU är viktig för unionens tillväxt och EU-medborgarnas möjligheter till smidig transport mellan landgränserna.

Jan Björklund (L)

Fredrik Malm (L)

Maria Arnholm (L)

Juno Blom (L)

Bengt Eliasson (L)

Helena Gellerman (L)

Robert Hannah (L)

Lina Nordquist (L)

Johan Pehrson (L)

Arman Teimouri (L)

Allan Widman (L)

Tina Acketoft (L)

Gulan Avci (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Joar Forssell (L)

Roger Haddad (L)

Maria Nilsson (L)

Christer Nylander (L)

Mats Persson (L)

Barbro Westerholm (L)